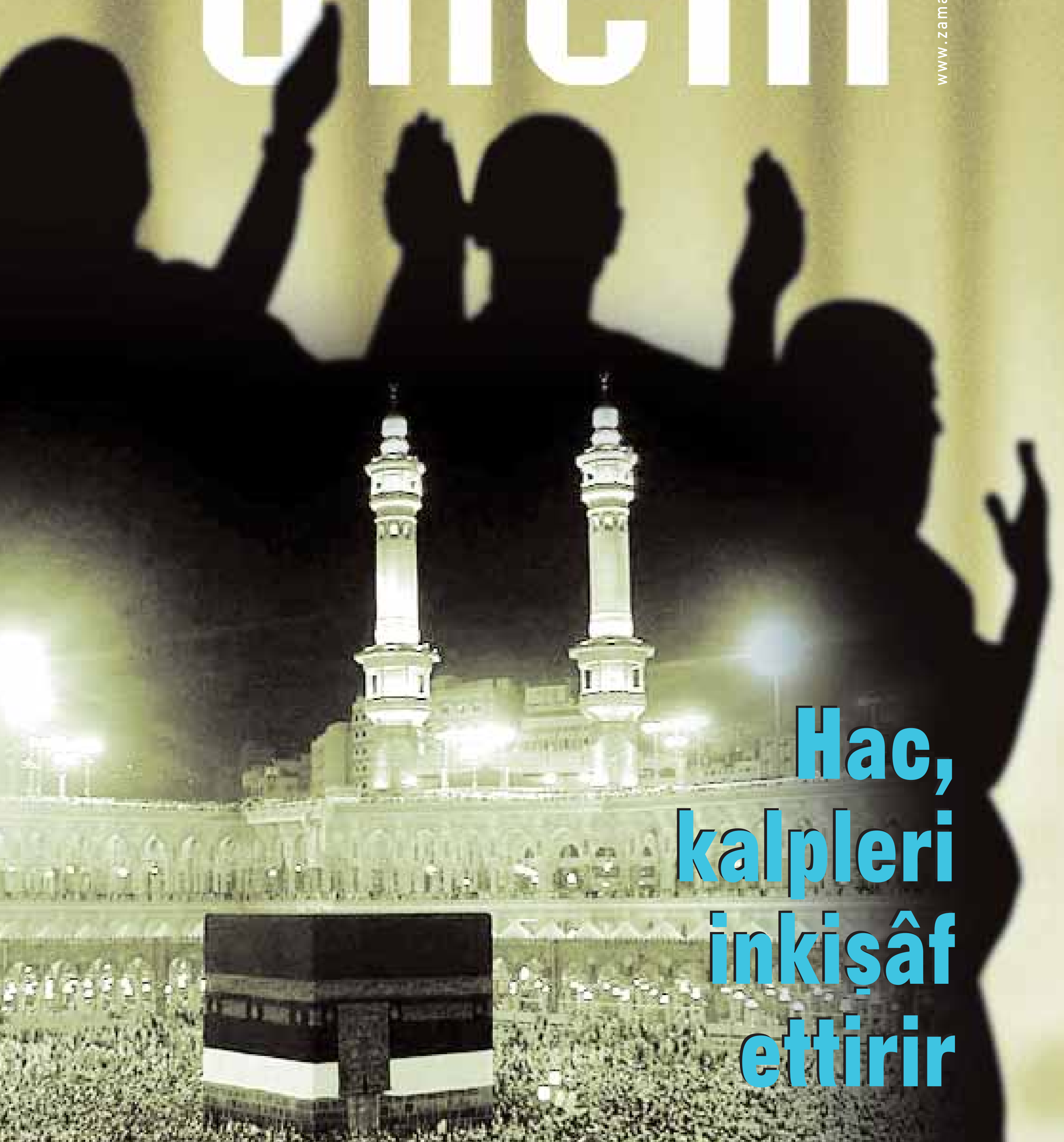
ZAMAN 1 OCAK 2005 CUMARTESÝ SAYI: 108 ZAMAN'LA BÝRLÝKTE SATILIR

ailem

www.zaman.com.tr/ailem

Hac, kalpleri inkişâf ettirir

ÝÇÝNDEKÝLER

ZAMAN ailem

1 OCAK 2005 CUMARTESÝ SAYI: 108

Feza Gazetecilik A.Þ. Adýna Ýmtiyaz	Sahibi
Genel Yayýn Müdürü	Ekrem Dumanlý
Yayýn Danýþmaný	Hamdullah Öztürk
Yayın Editörleri	Serhat Þeftali Mustafa Aydýn Þemsinur B. Özdemir
Katkýda Bulunanlar	Ali Demirel Ali Budak Osman Karyaðdý
Tasarým	Mehmet Þimþek
Kapak	Nurettin Aslantaþ
Sorumlu Müdür	Yakup Akalýn
Reklam Koordinatörü	Yakup Þimþek

Çobançeþme Mh. Kalender Sk. No:21. 34530 Yenibosna-Ýstanbul
Tel: 0212 639 34 50 (pbx) www.zaman.com.tr
Baský: Feza Gazetecilik AÞ Tesisleri

http://www.zaman.com.tr/ailem
Öneri ve teklifleriniz için: ailem@zaman.com.tr

Hac bize nasıl mü'min olunması gerektiğinin bir nümûnesini sunar

Bundan 200-300 yıl önce Anadolu'dan hacca gitmeye niyetlendiğinizi düşünün. Bugünkü gibi ne uçaklar, ne de tüm ihtiyaçlarınızı karşılayan turlar vardı. Bir hacca gidiş-dönüş aylarca yolculuğu gerektiriyordu. Bu da hacca gitmenin ne kadar zor ve külfetli olduğu, bir o kadar da azim ve cesaret istediğini gösteriyor. Aslında dünden bugüne ulaşım araçlarının hızları değişse de haccın şekli ve yapısı, bizlerden istedikleri değişmedi. Hacca gelen Müslümanların çoğu ilk defa ülkelerinin, bir kısmı da ilk defa şehirlerinin dışına çıkıyor. Farklı ırklardan insanlarla, değişik kültürlerle karşılaşıyorlar. Hayatın bizim yaşadığımız beldeden farklı olduğunu görmek, insanların ufkunu açıyor.

Hacca niyet etmek, bir sene öncesinden başlayan bir girişim gerektiriyor. Hazırlıklar bir sene boyunca devam ediyor. Bu da Müslümanın kararlı olması gerektiğini ifade ediyor. İhramı giyip, yolculuğa başlanıldığında ve ilk kez Kabe görüldüğünde insanın bedenen ne kadar sağlam olması gerektiğinin sinyalleri veriliyor. Nitekim 20-30 gün içinde insanın fiziki mukavemeti, sabrı, azmi ve ihlası deneniyor.

Hacdan her gelen insanın genel görüşü, "Keşke daha genç gitseydim" oluyor. Bu da gösteriyor ki; hac sağlam bir vücutla, dinamik bir enerjiyle daha dolu dolu yaşanıyor. Yani bu ibadeti yapabilmek için mali yön ne kadar önemliyse, sağlıklı olmak da o kadar önemli.

Hac insanın istikrar içinde yaşamasını da öngören özelliklere sahiptir. Bir yandan karşınıza çıkacak engelleri aşmalı, ama diğer yandan yere düşmeden istikrarınızdan taviz vermemelisiniz. Vakit namazlarını Harem-i Şerif'te ve Mescid-i Nebevi'de kılmak için planlı olmak gerekir. Bu da bize hayatımızın ibadet eksenli olmasını öğretir ve hacda, bunun provasını yaptırır.

Hac, bir yaşam tarzının numunesidir. Hakk dairesinde yaşamak, ibadeti birinci vazife olarak algılamak, kimseye zarar vermemek, iyiliği ön planda tutmak... Hacca hazırlıklı gitmek, bu nümuneyi daha kolay idrak etmeyi sağlar. İçinize çektiğiniz hava kadar, kalbinize soktuğunuz azim de size dönüş yolculuğunda lazım olacaktır. Hac bir samimiyet imtihanıdır. Aslolana dönüş hazırlığıdır. Ve biz o imtihanlardan geçip aşkla yanıp, geriye altın bir kalp getirebilirsek, ne mutlu bize ki; vazifemizi yaptığımız düşüncesine kapılabiliriz. Ama gidenlerin yanlarında temizleyecekleri kalplerini ve onun temizliğinde kullanacakları ihlas ve samimiyet gibi temizlik ürünlerini götürmeleri gerektiğini unutmamalıyız. Yoksa ihlassız, samimiyetsiz ve her şeyden önce gönülsüz bir hac, görev ifa etmekten öteye geçmez.

Serhat Şeftali | s.seftali@zaman.com.tr

KISA KISA

مَنْ حَجَّ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

Men hacce felem yerfüs velem yefsuk ðufira lehû mâ tekaddeme min zenbihî

Kim Allah için hac yapar ve hac esnasýnda cinsel iliþki ve günah sayýlan davranýþlarda bulunmazsa onun geçmiþ günahlarý baðýþlanýr. (Tirmizi, Hac 2)

Hac için nelere dikkat edilmeli?

Mali durumu dinen uygun olanlar için farz olarak ömürde bir defa yerine getirilmekte olan hac, günahlardan arınmak için önemli bir fırsattır. Bu fırsattan gereği gibi yararlanmak için hacca ruhen ve bedenen çok iyi hazırlanmak gerekir.

Ruhi hazırlıkların başında ihlâslı olmak gelir. Çünkü ihlâs amellerin özüdür. İhlâssız olarak yapılacak bir hac, her ne kadar kişiyi hac yükümlülüğünden kurtarsa da, kendisinden beklenen yararları sağlayamaz.

Hz. Peygamber; “Şüphesiz, Allah sadece kendisi için ve sırf kendisinin rızası gözetilerek yapılan amelleri kabul eder.” buyurmaktadır. Bu sebeple hacca gitmeye karar veren müslüman, kesinlikle gösterişten, itibar kazanma ya da övülme gibi kaygılardan uzak kalmalıdır.

Hacı adayı, yaşantısındaki İslâm’a aykırı unsurlardan kurtulmaya içtenlikle azmetmelidir. Çünkü insanı, annesinden doğduğu günkü gibi günahlardan arındıran bir ibadetle haramlardan sıyrılamayan bir Müslüman’ın başka türlü bunlardan kurtulması çok zordur. Bu itibarla hacı adayı, hayatına çekidüzen vermeli, İslâm’a aykırı unsurlardan arınma gayreti içine girmelidir. Böyle bir gayret içine girene Allah mutlaka yardım edecektir.

Hacı adayı, seyahatten önce akraba, komşu, eş ve dostlarını ziyaret etmelidir. Üzerinde hakkı olanlar varsa mutlaka onların haklarını ödemeli, küs olanlarla barışmalı, helalleşmelidir.

Bu ibadeti eksiksiz yapabilmek için de gerekli bilgileri öğrenmeye gayret etmelidir.

FOTOĞRAF: AA

İlaçlarınızı almayı unutmayın

■ Hacı adayı, hac yolculuğunun, ticari ya da turistik bir seyahat değil, bir ibadet olduğunu, bu yolda çekilen her sıkıntının, bir taraftan kendisine sevap kazandırırken diğer taraftan günahlarını eriteceğini aklından çıkarmamalıdır.

■ Kafile başkanı ve din görevlilerinin talimat ve uyarıları doğrultusunda hareket edilmelidir. Kafilenin düzen ve disiplini için bu çok önemlidir.

■ Hacca gidilen şirket ve kafile tarafından verilen kimlik kartı boyuna takılı olmalıdır. Bunların hac sezonu boyunca da devamlı olarak takılı kalması gerekmektedir.

■ Sürekli ilaç kullananlar, beraberlerinde götürmek zorunda oldukları ilaçlar için rapor almalı ve bu rapor yanlarında bulunmalıdır.

■ Menenjit aşısı yapıldığına dair aşı kartlarının da yine hacı adayının üzerinde olması gerekir.

■ Kendisine özgü, dikkat edilmesi gereken bir durumu olanlar, bunu kafile görevlilerine çekinmeden söylemelidirler. Hatta bu konuda yakın arkadaşlarını da bilgilendirmelidirler.

■ Eşyaların üzerine kime ait olduğunu gösteren etiket yapıştırılmalıdır. Eşyalar otobüse verilirken ya da otobüsten indirilirken herkes kendisine ait olan eşyayı vermeli veya indirmelidir. Ayrıca eşyaların otobüse verilip verilmediğine dikkat edilmelidir.

■ Bagajlar bizzat sahipleri tarafından ilgililere teslim edilmeli ve alınacak bagaj fişleri korunmalıdır.

■ İçinde ne olduğu bilinmeyen başkasına ait bir eşya Suudi Arabistan'a götürülmek üzere kabul edilmemelidir.

■ Uçağa binerken, Cidde ya da Medine hava limanlarında giriş işlemleri yapılırken pasaportun hacı adayının elinde olması gerekir. Bu durumda hacı adayı pasaportunu itina ile muhafaza etmeli, onu istendiğinde kolayca çıkarabilmesi için kendisine verilen pasaport çantasına koymalıdır. Aynı durum ülkeye dönerken de söz konusudur.

■ Gümrük kontrollerinde, başkalarına ait eşyalar sahiplenilmemeli, karışıklıklara meydan verilmemelidir.

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ
وَالْمُلْكَ، لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ

Lebbeyk Allâhümme lebbeyk. Lebbeyke lâ þerîke leke lebbeyk. Ýnne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülke. Lâ þerîke leke lebbeyk.

Lebbeyk (emrine âmâdeyim) Allahým, lebbeyk. Lebbeyk, Senin ortaðýn yoktur.
Lebbeyk, hamd ve nimet Sana mahsustur, mülk de. Senin ortaðýn yoktur. (Buhari, Hac, 26)

Yolculukta namaz nasıl kılınacak?

Asli vatanından, dinen sefer sayılacak uzaklıkta bir yere gitmek üzere yola çıkan bir kimse yolculuk esnasında dört rekatlı farzları ikişer rekat olarak kılar. Gittiği yerde 15 günden az kalacaksa aynı şekilde dört rekatlı farzları ikişer rekat olarak kılar. Gittiği yerde 15 gün veya daha fazla kalmaya karar verirse, namazlarını tam kılar.

Buna göre, Arafat'a çıkmadan önce Mekke'de kesintisiz en az 15 gün veya daha fazla kalanlar, mukim sayıldıklarından, gerek Arafat'a çıkmadan önce Mekke'de, gerek Arafat, Mina ve Müzdelife'de ve gerekse Arafat dönüşü Mekke'de kaldıkları süre içinde namazlarını tam olarak kılarlar.

Arafat'a çıkmadan önce Mekke'de 15 günden az kalanlar, misafir sayıldıklarından gerek Arafat'a çıkmadan önce Mekke'de, gerek Arafat, Müzdelife ve Mina'da namazlarını seferi olarak kılarlar. Arafat'tan döndükten sonra Mekke'de 15 gün veya daha fazla kalacak olanlar ise bu süre zarfında namazlarını tam olarak kılarlar.

Uygulamada Medine ziyareti 15 günden az olduğundan Medine'de namazlar seferî olarak kılınır.

Seferî olup da oralarda mukim olan imamlara uyarak namazlarını kılanlar, imamla birlikte namazlarını tam olarak kılarlar.

FOTOĞRAF: İBRAHİM USTA

FOTOĞRAF: AP

Allah'ın ikramını dağıtan bir kepçe olmak yetmez mi?

Evvel zaman içinde, diyarların birinde bir Nuri Efendi yaşarmış. Her sabah besmelesini çeker, sağ ayağıyla ilk adımını atar, yola revan olurmuş. Hanımının öğlende yemesi için hazırladığı yiyecek paketini bir yoksulun evine bırakırmış. Ardından camiye girer öğlene kadar vaktini ibadetle geçirirmiş. Öğle namazını kıldıktan sonra da çarşıdaki işyerine gidermiş. Günler haftaları, haftalar ayları, aylar yılları, takip etmiş. Tam kırk yıl bu ahenk bozulmamış. Evdekiler, Nuri Efendi'nin öğle yemeğini sabah yanına aldığı azıkla dükkanda yediğini; dükkandaki yardımcıları da 'Nasıl olsa öğlende geliyor.' diye evde yiyip de çıktığını zannedermiş. Oysa Nuri Efendi, kırk yılını oruçlu geçirmiş. Kırk yıl bir yoksul onun getirdikleriyle karnını doyurmuş.

Hazreti Fahr-i Cihan Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimiz, başka gölgenin bulunmadığı günde Cenab-ı Hakk'ın gölgelendireceği yedi zümreden bahsederken, 'sağ elinin verdiğini sol elinin duymadığı kimseler'i de sayar. Kur'an-ı Kerim'de de "Sadakalarınızı başa kakma ve eza ile boşa çıkarmayın." buyurulur. (Bakara/264) Cömertliğiyle yardıma koşan, düşmüşü kaldıran, çıplağı giydiren, açı doyuran, manevi kemaliyle kendi de doymuş birine sormuşlar: "Efendi, bu kadar hayr-ü hasenat yaparken hiç gurura kapılmaz, kendinizi yardımda bulunduğunuz kimselerden üstün görmez misiniz?" "O nasıl söz?" demiş, "Hiç aşçının elindeki kepçe ben insanları doyuruyorum diye gurura kapılır mı? Ben bir kepçeyim, Hak ihsanını kullarına benimle dağıtıyor."

Malla, bilgiyle, bedeni olarak bir kimseye yardım ettiniz, en azından tebessümünüzle gönül aldınız; geçin gidin. Orada takılmayın, yeni hayırlara koşun. Yaptıklarınızı başkasına söylemek bir yana kendiniz dahi kaydını tutmayın. Ne mal sizin, ne ilim sizin, ne de bedeniniz gerçekte size ait. İkram sahibi cömertliğine sizi vesile kılmışsa en büyük şerefe ulaştınız demektir. Sakın kendinizi onun yerine koyup da "Bu iyilik benden." demeyin. (**Hayri Kalemli**)

FOTOĞRAF: AP

Öyle bir Zât'ın (cc) misafiriyiz ki, bizi bizden daha iyi bilip daha çok seviyor.

Hac kalbin inkişaf etmesini sağlayan bir ibadettir

■ **HÜSEYİN YAĞMUR***

■ **Ö. FARUK ŞENTÜRK***

Hac, binlerce hikmeti içinde barındıran bir ibadettir. Hac ibadetini eda ederken pek çok hadise karşımıza çıkar ki biz ilk bakışta bunların anlamını ve hikmetini aklımızla kavrayamayabiliriz. Zira hac akıldan ziyade kalb ve ruhun önde yürüdüğü bir ibadettir ve kalbin inkişaf etmesini sağlar. Onun için bu ibadeti yaparken duygularımızı geliştirmeye çalışmalıyız ve en önemlisi de aklımızın anlamakta ilk etapta güçlük çektiği konularda hemen tenkide kalkmamalıyız. Gönlümüzün huzura ereceği eşref saatleri beklemeliyiz. Mesela biz bu ibadeti eda ederken ilk başta mikat sınırı denilen bir yerde iki parça havludan ibaret ihrama sarılır, bir başka yerde yorgansız, yastıksız, ihramlı bir şekilde geceyi orada geçirir, başka bir yerde taşlardan örülmüş bir sütunu taşlar, farklı bir mekanda yine taşlardan yapılmış bir binanın etrafında döneriz. Bütün bunlarda gerçek manayı ve hikmeti bazen kavrar, bazen de kavrayamayabiliriz.

Vicdanımıza uzaktan dalgalar halinde gelip çarpan ilahi feyiz ve sırları bazen hisseder bazen de hissedemeyebiliriz. Hissettiğimiz zaman dahi bir anlam veremeyebilir ve değerlendiremeyebiliriz. Biz bu alanda ve bu ibadetlerin yapıldığı vadilerin pek çoğunda sadece bize bu ibadeti emreden Rabbimize teslim olmanın havası içinde bulunuruz. Bunun ruha sağladığı öyle derin bir huzur vardır ki insan kendi aklınca bulacağı hikmetlerin hiçbirinde o zevki duyamayacaktır.

Mesela Arafat'a gidip kumların üzerinde ayakta durmak ve dua etmek; bayram gecesini Müzdelife vadisinde dua ve yakarışlarla geçirmek gibi yapılması gereken bir kısım ibadetleri eda ederken bu yollarda her konuyu akılla izah etmeye kalkmak bizim yolda kalmamıza sebep olabilir.

* Diyanet İşleri Bşk. Kadıköy Vaizi

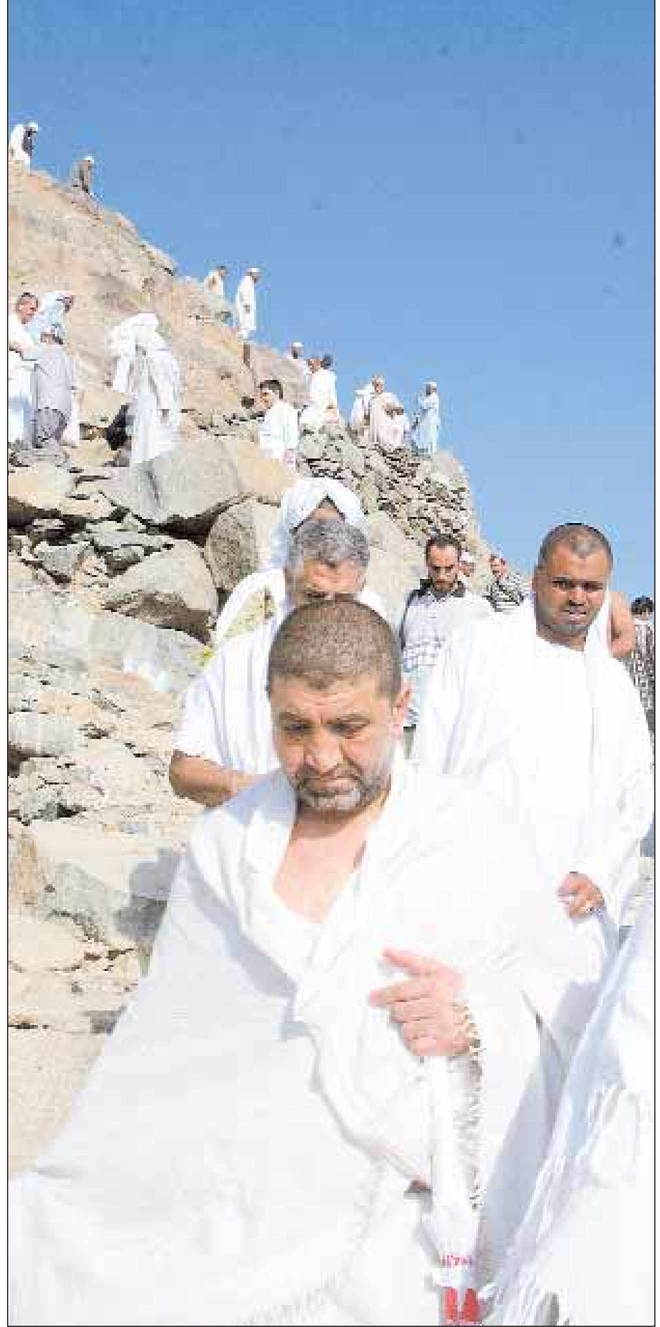
* Diyanet İşleri Bşk. Üsküdar Vaizi

Mikat, Rabb'in huzurunun sınırlarıdır

Rahman olan Allah'ın davetine icabet etmek niyetiyle hacca giden kimse, hac yaparken ihramsız geçilmesi caiz olmayan mikat sınırına geldiği zaman Rabbin en kutsal mekanına giriyor düşüncesiyle tıpkı Rabbin huzurunun sınırlarından içeriye giriyor gibi girecek. Hadislerde de ifade edildiği gibi her devlet reisinin bir sınırı vardır. Teşbihte hata olmazsa, mikat yerleri Cenab-ı Hakk'ın yeryüzünde kendi haremine sınır yaptığı, 'misafirlerimin içine girecekleri zaman riayet edecekleri ilk nokta' diye, harem hudutları tayin edilmiştir... Hac yapmak niyetiyle ihram giyerek, mikat sınırlarından içeriye girince şu duygularla bu harem bölgesinde dolaşacaktır:

"Ben Rabbimin harem sınırlarından içeriye girdim, Rabbimin hususi bahçesinde dolaşıyorum, Rabbim kalbime bakıyor, bakışlarımda beni değerlendiriyor, duygularımın duruluğuna bakıyor, davranışlarımı eliyor, niyetime bakıyor... Şu an öyle bir eve misafir geldim ki, ev sahibi içimi de görüyor, dışımı da."

İşte mikat sınırları içine girince bu havayı duyar hacı. Onun için sürekli dilinde her an taze bir şekilde söylediği; başka şeylerle meşgul olmamak, başka sözler duymamak için hep beraber sürekli tekrar ettiği bir cümle var: "Lebbeyk Allahümme lebbeyk lebbeyke la şerike leke lebbeyk innelhamde venni'mete leke velmülk la şerike lek" (Davetine icabet edip geldim Allah'ım! Emrine amadeyim Allah'ım! Emirlerin başım-gözüm üstüne, Senin ortağın, bir benzerin yok Allah'ım! Hamd yalnız Sana, şükran sadece Sana, nimet ise Senden, yegane hakimiyet ve hükümranlık da Senin, zira Senin eşin, ortağın ve yardımcın yok Allah'ım!) Bu kutlu cümleyi, Kabe'yi ziyaret edeceği, Babüsselam'da durup selam vereceği, Beytullah'tan içeriye gireceği ana kadar Lebbeyk'i dilinden düşürmemeye özen gösterecektir.

FOTOĞRAF: İBRAHİM USTA

FOTOĞRAF: AA

Mescid-i Haram

Mekke'de Kâbe'nin bulunduğu alandaki caminin adıdır. Hürmet ve saygı gösterilmesi gereken mescit anlamında bu ad verilmiştir. Yeryüzünde inşa edilen ilk mescit ve Müslümanların kıblesidir. Buraya Mescid-i Haram denildiği gibi, Harem-i Şerif de denir.

Dilde lebbeyk, kalpte heyecan işte karşınızda Beytullah

Milyonlar onun etrafında dönüyor. Dillerde hep aynı dua. O bambaşka bir şey, resimlerdeki gibi değil. Nedense gözyaşlarına hakim olamıyor insan.

Dilinde lebbeyk, kalbinde heyecan Rabbin yeryüzündeki en kutsal mekanı Kabe'ye varıncaya kadar bu böyle devam edecektir. Yeryüzünün en kıdemli mabedi, nurdan bir sütun halinde göklere doğru ser çekmiş halde uzaktan görününce "Beytullah'ı ilk gördüğünüz anda yapacağınız dua makbuldür." müjdesini hatırlar. Lebbeyk demeyi bitirir, ellerini kaldırır: "Allah'ım bu Senin haremin, Senin beytin, ilk ziyaret eden ben değilim, benden evvel enbiya ve salihler ziyaret etti, şehitler etrafında pervane gibi döndü durdu, melekler hâlâ etrafında dönüyor ve binlerce vadide milyonlarca Sana gönül vermiş kimse el açmış senden bir şeyler diliyor ve dileniyor.. onların elleri arasında ellerimi kaldırıyor, günahkar halime Senden af ve merhamet diliyorum. Beni mağfiret et ve merhametine mazhar eyle." diyerek yalvarışa geçer. Ve ciddi vakar ve sekine içinde Rabb'inin beytinden içeriye girer. Artık Rabbin huzurunda olduğuna kat'iyyen emindir. Beytullah'ın içinde gezerken sanki ayaklarının altında yumurta varmış gibi gezer. Artık bir edep abidesi haline gelmiştir; dudağı titremekte, rengi kaçmış, benzi solmuştur. Tıpkı mahşerde Rabbin huzuruna hesap vermek üzere çıkıyor gibi bir hava almıştır onu.

FOTOĞRAF: İBRAHİM USTA

İhram

İhram, hac ya da umre yapmaya niyet eden kişinin, başka zamanlarda işlemesi mübah olan bazı fiil ve davranışları, belirli bir süre kendisine haram kılması, yasaklamasıdır. Buna "ihrama girme" de denir. İhrama girmiş olmanın gereklerinden biri olarak bürünülen havlu ve benzeri türden dikişsiz kıyafete de halk arasında ihram denmektedir.

Hacer-i Esved'le başlayan ilk tavaf

Kendisine verilen bütün selamları, bünyesinde bir emanet gibi muhafaza eden Hacer-i Es'ad'in karşısına geçer, tıpkı Fahr-i Kainat Efendimizin selamladığı gibi onu selamlar, kimseye eziyet etmeden ziyaret etme imkanı bulursa yaklaşır, Efendimiz'in (sas), Hz. Ömer ve Hz. Ali (r. anhüma)'nın öpüp saygıda bulunduğu gibi öper ve saygısını arz eder. Yaşaran gözleri yüzünü ıslatırken o Kabe'yi sol tarafına alır, tavaf alanında dönmeye başlar. Bu andan itibaren Hakk'ın evinden içeriye girmek suretiyle, kendisine açılan bir menfezden Hakk'ın cemalini vicdanında müşahede etmek için Beytullah'ın etrafında dönmeye başlamıştır. Hak bu dönmeyi, tahammül gücümüzü hesaba katarak sınırlandırmış ve 'yedi defa dönmeniz yeterlidir Benim için' demektedir.

Nurdan sütunun etrafında yedi defa döndükten sonra Hak misafirlerine; 'size bir menfez açacağım, Makam-ı İbrahim'e çıkacak, iki rekat namaz kılacak ve bu namaz ile miraca yükseleceksiniz', diyecektir. Tavaftan sonra kılacağınız bu namazınızda "Kafirun ve İhlas" (Kul ya eyyühelkafirun ve Kul hüvallah) surelerini okumak suretiyle tevhid-i uluhiyeti ifade edecek, varlığım ve birliğim karşısında kemerbeste-i ubudiyet içinde bulunacak ve Rabbim, "Uluhiyetinde birsin, Rububiyetinde birsin, Saltanatında birsin, kalbi tedvir ve nurlandırmada birsin.. birsin Allah'ım birsin. Her şeyinde birsin!" diyecektir.

Arafat'a çıkma günü geldi

Ve bir gün nihayet günahlardan arınmış olarak Arafat'a çıkma, saatlerce ve durumuna göre dakikalarca orada ayakta durma ve el açıp Rabbi'mize karşı yalvarma vakti gelir. Tam bir mahşer hüviyetinde olan Arafat'ta bulunma.. dünyaya ait bütün alakalardan sıyrılma manasını taşıyan Arafat'ta bulunma. Ve Cebel-i Rahme'nin etrafında toplanma zamanı gelir.

FOTOĞRAF:CİHAN

Hac insanlara bir defalık mı farzdır?

Haccın ömürde bir defaya mahsus farz oluşuna şu hadis delil olarak gösterilir: "Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: "Resulullah (sas) bize hitap ederek şöyle buyurdu: "Ey insanlar! Allah size haccı farz kılmıştır, o halde haccediniz" biri sordu: " Her yıl mı ey Allah Resulü?" Allah'ın Resulü sustu. Öyle ki, soruyu soran kişi sorusunu üç kere tekrarladı. Nihayet Peygamber (sas) buyurdular: " Eğer evet deseydim, muhakkak o şekilde farz olurdu ve sizin buna asla gücünüz yetmezdi." (Müslim)

FOTOĞRAF: AA

Cebel-i Rahmet (Rahmet Tepesi)

Efendimiz'in (sas) Veda Haccında üzerine çıkıp bütün insanlığa evrensel anlamda hitabede bulunduğu Rahmet Tepesi, aynı zamanda Cenab-ı Hakk'ın değer verdiği, cirmi itibariyle küçük ama mahiyeti itibariyle büyük bir dağ. Büyüklüğü Cenab-ı Hakk'ın verdiği değerden kaynaklanıyor. Şu ana kadar kim bilir ne kadar peygamber, evliya, Allah'ın salih kulları oraya çıktı, el açtı ve dua ettiler.

Orası Cenab-ı Hakk'ın rahmetinin, bol bol yağdığı öyle mübarek bir yer haline geldi ki bir kısım yerler yaratıldığı günden bugüne şeytanın karargahı olduğu gibi Cebel-i Rahmet'le birlikte Arafat da nebiler karargahı olduğundan o atmosfer içine giren herkesin hal ve duygularında bir yumuşama olacaktır. O rahmet ikliminde ağlamayan, ellerini açıp Hakk'a yalvarmayan, kendisini sanki ahiretteymiş gibi bir hava içinde hissetmeyen insan yok gibidir. Orada herkesi tıpkı mahşerdeymiş gibi hıçkıra hıçkıra ağlar, yerlere kapanır, günahlarını dökme ümidi içinde çırpınıp duruyor görürsünüz.

Arefe gününün akşamına kadar günahlardan arınmak için bir havuz mahiyetindeki Arafat vadisinde kalır, güneşin batışıyla birlikte Arafat'tan günahları orada bırakmış olarak ayrılır, yine mahşerin küçük bir provasının yapılacağı yer olan Müzdelife'ye gidilir. Bayram gecesi orada geçirilir, sabah namazının ardından dua dua yakarışa geçilip vakfeye durulur. Burada günahlardan kurtuluşa dair son yakarışlar yapılır, gönüllerde günahlardan arınmış olmanın huzuru duyulur.

Bayram sabahının ilk ışıklarıyla birlikte şeytanın içimize attığı vesveseleri def etmek ve asırlar önce atamız Hz. İbrahim'in (as) yaptığı gibi İblis'i taşlamak üzere Mina'ya dönülür. İbadet sırasında, yer yer içimize bir kısım şüphe ve tereddüt okları atmaya çalışan şeytanı taşlamak üzere Mina'ya gelir, Akabe'de şeytana ilk taşı atarız. O gün büyük şeytana attığımız yedi adet taştan sonra bu ibadetimizi eda etmiş olmanın şükranesi olarak kurban keser, günahlarımızla beraber saçlarımızı da tıraş eder, bir kefen mahiyetindeki ihramdan çıkar normal hayata döneriz. Bundan sonra haccın en önemli iki rüknünden biri olan ziyaret tavafını yapar, mikat yerinde başlayan bu meşakkatli ve yorucu, ancak mükafatı çok olan hac ibadetimizi tamamlar, hadisin ifadesi ile annemizden doğduğumuz gün gibi günahlardan arınmış hale geliriz.

FOTOĞRAF: İBRAHİM USTA

Remel

Tavafın ilk üç şavtında sık ve koşar adımlarla çalımlı bir şekilde yürümeye denir.

Hervele

Sa'y yaparken seri ve çalımlı yürümeye denir.

Hac, geçmişe doğru bir yolculuktur

Mukaddes mekanları ziyaret ederken geçmiş zaman önümüzde bir kitabın sayfaları gibi açılıyor, haccı yeniden ihya eden Hz. İbrahim'e varıyor, Hz. Hacer'i müşahede ediyor, İsmail'in Zemzem kuyusunun başında tepinmesini görüyor gibi oluyoruz. Sonra asırları atlayarak Efendimiz devrine geliyor; Safa-Merve arasında sa'y yaparken müşriklerin uzaktan uzağa onlara melul ve mükedder baktıklarını görüyor ve ashabın Resulullah'ın (sas) emrine uyarak çalımlı bir şekilde koştuklarını görüyor gibi oluyoruz. Safa-Merve arasında dört gidiş, üç geliş esnasında Hz. Hacer annemizin duygularını yaşamaya çalışıyor, bir zamanlar Kabe'nin içine doldurulmuş olan putlardan temizlenmesini hatırlıyor, her Safa'ya çıkışta her Merve'ye tırmanışta Kabe'ye dönüyor, direkler arasından yine bir selamlamada bulunuyoruz. Putlardan temizlenişine selam, gerçek tevhidi buluşuna selam ve bizim bu lütuf ve ihsana erişimize selam.. Selam verme makamına kavuşmamızdan ötürü selam diyor, her fırsatı değerlendiriyor ve sürekli Kâbe'yi selamlıyoruz. Bunları yaparken üzerimizde bir kefen mahiyetindeki ihramı taşıyoruz, mahşerin bir benzerini yaşıyormuşuz gibi dünya ve dünyaya ait bütün sahip olduğumuz makamdan, mevkiden, servet ve imkandan uzaklaşmış bir vaziyette, sanki yürüyen bir cenaze gibiyiz.

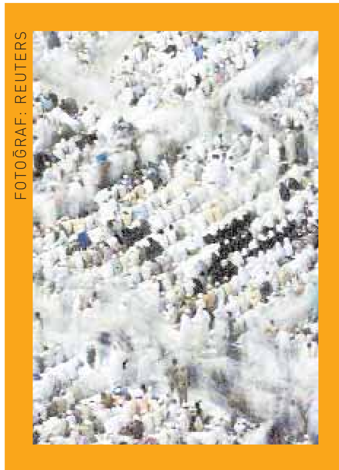

FOTOĞRAF: AP

Attığımız küçük taşlar, şeytana ve onun benliğimizdeki "ajanı" nefsimize olan karşıtlığımızı simgeler. Dolayısıyla kaya parçaları ve terlik tekleri fırlatmaya gerek yok.

Taşı kendi nefsine attığını düşünmelisin

Hacı adayı şeytanı taşlarken şunu düşünecektir: Akılla, insan olmak şerefiyle şereflendirilen ben, taşlardan oluşan bir sütuna taş atıyorum, aklım bunu almıyor, fakat aklımın aldığı bir şey var, o da bütün bu aklımın almadığı şeylerin ey Rabbim Senin emrin olduğu gerçeğidir. Senin emrini yerine getirmenin sevincini gönlümde duyuyorum, içimde onun coşkusunu yaşıyorum, Senin emrini yerine getirmek ne kadar hoş.. diyecektir.

FOTOĞRAF: REUTERS

Telbiye

Kelime manası icabet etmek demektir. Hac sırasında "lebbeyk" demek anlamında kullanılır. Hac veya umreye niyetlenen kimse ihrama girdiği zaman ve daha sonra hac veya umrenin birtakım vecibelerini tamamlayıncaya kadar aşağıdaki "lebbeyk zikri"ni okur: "Lebbeyk Allahümme Lebbeyk, Lebbeyk lâ şerîke leke lebbeyk. İnne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülke, lâ şerîke leke." (Ey Allah'ım, ben Senin davetine icabet ediyorum. Senin ortağın yoktur. Hamdü senalar sana mahsustur. Bütün nimetler Senden. Bütün mülkler Senindir. Senin ortağın, şerikin yoktur.) (Buharî, Hac, 26, Libâs, 69; Müslim, Hac,147, 269, 271; Dârimî. Menâsik, 22, Tirmizî, Hac, 97).

Kâbe'ye saygılı olmayı Rabbimiz istiyor

Etrafında dönmek suretiyle tavaf etmemiz emredilen Beytullah yeryüzünün en kıdemli ve mukaddes binasıdır. Bunu bize bir ayet-i kerime ifade buyurur: "Yeryüzünde insanlar için ilk inşa edilen mabet, Mekke'de olan Beytullah'tır."

Evet, biz Beytullah'a da Hacer-i esvede de saygı duyarız. Her ikisine de sonsuz hürmet hissi vardır içimizde. Ama bu konuda biz, sadece Rabbimizin emrettiği şeye saygı duyma ve nehyettiği şeyden de yüz çevirme şeklinde değerlendiririz bu meseleyi. Eğer mesele sadece bir taşa tazim olsaydı Allah Resulü (sas) Kabe'nin içinde bulunan mükemmel yontulup şekil verilmiş putları kaldırıp atmazdı. Ama Efendimiz Kâbe'yi o putlardan temizlemiştir. Sadece putları kırmakla kalmamış, putperestliğin de kökünü kazımıştır ve Arap yarımadasına bir daha putperestliğin hakim olmayacağı müjdesini de vermiştir. Kâbe'ye saygı, Hacer-i esvede saygı Allah'ın tazim duyulmasını istemesi dolayısıyla bir saygı ve tazimdir. Dolayısıyla da Allah'a karşı bir tazim ve saygıdır.

FOTOĞRAF: AA

Hac insanlara ne kazandırır?

Hac, kul hakkı dışında bütün günah ve hataların affına vesiledir. Nefsi temizler, ihlasla donatır. İnsanın maneviyatını yükseltir, umutlarını güçlendirir, ilahi rahmet ve affa dair duyduğu güveni sağlamlaştırır.

Hac, Allah'a verilen sözün yenilenmesine yardım eder. Sapması, yalanı olmayan en dürüst tevbeye götürür. Hac, mü'mine İslam'ın muhteşem geçmişini hatırlatır. Güzel amel ve faaliyetlerle dünyayı aydınlatan Peygamberimiz'in (sas), seçkin ashabının ve sonraki kutlu insanların kahramanlıklarını yeniden sergiler.

Hac, yolculuk yanı itibariyle de insanı sabra ve tahammüle alıştırır, zorluklara katlanmayı öğretir. Disiplin, emirlere uyma şuuru kazanmasını sağlar. Maksat Allah rızasını elde etme olunca, bu yolda artık bütün acılar onun için birer zevk halini alır.

Hac sayesinde kul, Rabbi'ne daha iyi şükreder. Rabbının kendine verdiği mal ve afiyet nimetlerine daha içten şükretme yolunu bulur. Bu sayede insan, nefsine tam anlamıyla kulluk ruhunu kazandırır, Allah'ın dinine karşı eksiksiz bir bağlılık kazanır.

"Haccım kabul oldu" düşüncesi akıldan çıkmamalı

Yapılan her ibadetin iki yönü vardır. Bir; müminin ibadetini yaparken ihlas ve samimiyet içinde, ibadetin yapılması gereken erkanına riayet ederek yapması. İki; yaptığı ibadetin Cenab-ı Hak tarafından kabul edileceğine dair şüphe ve tereddüde girmeyip tam inançla ibadetini yapması. Bir sürü tereddüt ve şüpheler içinde isterse kabul eder isterse etmez gibi meşietin gerekmediği yerlerde meşiete havale etme ibadeti tesirsiz kılar, kabule karin olmasına mani olur.

Her ibadet gibi hac farizesini eda ederken de insan bu iz'an ile yapacak, samimiyet ve ihlas ile gidecek, o perdeyi ihlasla kaldıracak, ihlasla görmesi gerektiği şeyleri görecek ve Cenab-ı Hakk'ın lütuf ve merhamet bakışıyla kendisine baktığına inanacak. Israrla dua dua yakarışa geçecek, ibadetini olanca ciddiyet ve inançla yapmaya çalışacak, neticede bağışlanacağı ümidini kuvvetli bir şekilde besleyecektir. İnşallah her hacı bu hava içinde hacca gider, dağarcığına bir şey koyar, sırtında taşıdığı günah, vebal yüklerini atar ve kirden, lekeden arınmış olarak memleketine döner.

FOTOĞRAF: CİHAN

Kendi öz yurdunda taşlanırken, O'na (sas) bağrını açan Medine, bugün de Efendimiz'i misafir ediyor.

... Ve Sevgili'nin beldesi Medine

Haccı bütün menasiki ile eda ettikten sonra Sevgililer Sevgilisi'nin beldesi Medine'ye günahlardan arınmış olarak gider, tekmil vermeye çalışırız.

Resül-ü Ekrem Efendimiz (sas)'e Beytullah'ı ziyaret ettikten sonra bu yolu bize açan, hac ibadetini bize öğreten ve aynı zamanda halen başımızda rehberimiz olan Efendimiz'e gider, O'nun lütuflarından istifade etmeye çalışırız.

Efendimiz'i nasıl ziyaret etmeli?

Efendimiz'in huzurunda bulunurken O büyük ruh ve makamın ciddiyeti ile bağdaşmayan uygunsuz hareket ve davranışları görmek insanı derinden sarsar. Efendimiz'in "Nebiler mezarlarında hayydir, diridir." sözünü bilmelerine rağmen, başı ucunda itişip kakışan, her türlü aşktan, neşeden mahrum bir hava içinde davranışlarda bulunmalar, Efendimiz'e karşı yapılabilecek en büyük saygısızlık olsa gerektir.

Efendimiz'in mescidi ve hele "minberimle kabrim arası cennet bahçelerinden bir bahçedir" sözüyle ifade buyurduğu cenneti; sükunetin, vakar ve ciddiyetin, huzur ve edebin hakim olması gereken bir yerdir. Zira yeryüzünün en şerefli mekanında Allah'ın, meleklerin ve bütün inananların saygı duyduğu insanlığın iftihar tablosu, son Peygamber (sas) orada yatmaktadır. 'Edeb Yâ Hû' deyip orada edebi bir elbise gibi giyinmek ve edebli davranmak gerektir. Efendimiz'in huzuru edebin, aşk ve şevkin huzurudur. Burada temenni edelim duygularımız bu istikamette gelişsin.

FOTOĞRAF: ERHAN BAŞYURT

Haccın engelleri

1. Farz olan hac dışında, anababadan biri yaşlılık nedeniyle evladının nafile hac veya umresine müsaade etmeyebilir.
2. Kocanın hanımını farz hacdan yasaklama hakkı yoktur. Ancak Şafilere göre bir koca, hanımına farz veya nafile hac için izin vermeyebilir.
3. Hapse mahkum olunduğunda hacı adayı ihramlıysa bile ihramdan çıkabilir.
4. Varlıklı, imkanlı bir borçluyu alacaklısı yolundan alıkoyabilir, ama ihramdan çıkaramaz. Eğer borç ertelenmiş ise alacaklı o borçlunun yolculuğuna engel olamaz.
5. İhram sonrasında hastalanan bir kimse Hanefilere göre ihramdan çıkabilir.

Mehmet Akif'in bir müşahedesi

İstiklal şairimiz merhum Mehmet Akif, hayatının son günlerinde İslam coğrafyasında dolaşır. Kafasındaki gam ve kederi temizlemek ve Resulü Ekrem'e duyduğu alaka ile o kutsal beldelerde dolaşır durur. Yer yer Mısır'da bulunur, zaman zaman Suriye'ye ve oradan da Medine'ye gider; ümmetin dertleriyle dertlenir, yaşlılığın verdiği elemleri, ıstırapları ve incitici şeyleri orada atmaya çalışırken pek çok şey müşahede eder.

İşte bu müşahede ve bu ziyaret tablolarından bir tanesini Mehmet Akif şöyle anlatır:

"Ravza-i Tahire'nin yanı başında duruyordum ki, birdenbire bir ses yükseldi:

"Ya Nebi! Şu halime bak." diyordu bu ses! Sağıma döndüğüm zaman parmaklıklar üzerine abanmış bir Sudanlı gördüm. Kendi kendine şunları Efendimiz (aleyhisselatu vesselam)'e söylüyordu:

Nasıl ki çöle güneş vurduğu zaman bağrı yanar, ben de Senin hicranınla senelerce yandıkça yandım Ya Rasulallah!

Senelerce arzu ettiğim halde, harem-i pâkine gelip başımı ayaklarının dibine koymayı düşündüğüm halde, memleketim, evlad ü iyalim karşıma çıktı, bu ziyaretimi geciktirdi.

Nihayet hepsini yıktım, çevremi terk ettim, Sudan diyarından ayrıldım,

Tihame çölü diye üç ay çölü teptim durdum, senin çölün diye...

Senin çölünde gezerken burcu burcu senin kokunu duydum.

Eğer senin kokun imdada yetişmeseydi ben bu yolu kat edemezdim Ya Resulallah!

Demir parmaklıklar üzerinde hasbıhal ediyor Resul-i Ekrem'le.

Elliüç yaşına kadar senin hicranının azabını sinemde taşıdım, yanına geldiğim zaman şu başımı çarptığım demir kafes de nedir Ya Resulallah!

Hâlâ vuslat olmayacak mı?...

Tihame çölünü kat ettim, gözlerime uyku girmedi.

Arzu edersen yıldızlara sor, sor ki şu üç aylık zaman içinde bu gözler bir kere uyudu mu?

Uyumadı diyecekler Ya Resulallah!'

'Dağlarla, taşlarla bütün hilkat heyakili ile hasbıhal ettim Ya Resulallah.

Derdimi geceye döktüm, leyale derdimi anlattım, cibali söylettim Ya Rasulallah!

Nihayet huzuruna geldim Ya Rasulallah!"

FOTOĞRAF: AFP

Hacerü'l-Esved

Kâbe'nin güneydoğu köşesinde, yerden bir buçuk metre yüksekliğinde, yumurta biçiminde, hafif kırmızı otuz cm. çapında, oldukça parlak siyah bir taştır.

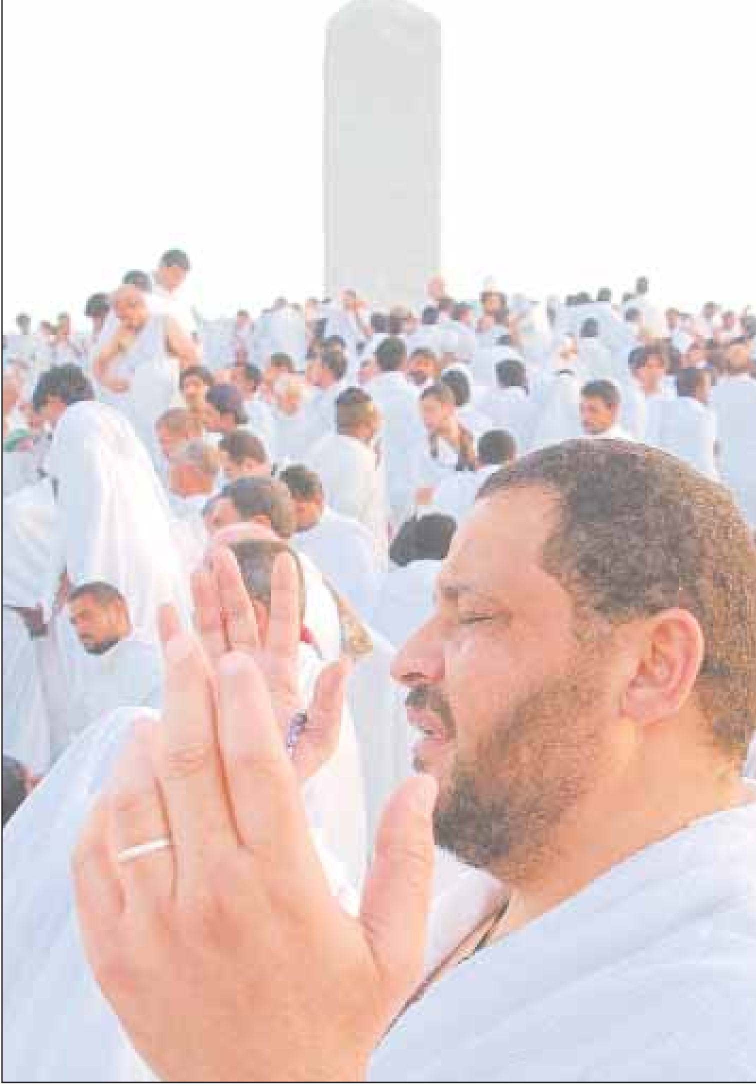
Tavaf

Tavaf, Hacerü'l-Esved köşesinden veya hizasından başlayarak tavaf niyetiyle Kâbe'nin etrafında yedi defa dönmeye denir. Her bir dönüşe "şavt" denir. Yedi şavt bir tavaf olur.

Sa'y

Kâbe'nin doğusundaki Safa ve Merve tepeleri arasında, Safa'dan başlayıp Merve'de tamamlamak şartıyla dördü gidiş, üçü geliş olmak üzere yedi defa gidip gelmeye denir.

FOTOĞRAF: FATİH UĞUR

FOTOĞRAF: İBRAHİM USTA

Haccın şartları nelerdir?

1. Müslüman olmak
Kişi iman etmediği müddetçe onun böyle bir yükümlülüğü yerine getirmesi beklenemez.

2. Ergenlik çağına girmiş olmak
Kişi yükümlülük çağına girmeli ve ayrıca akıllı olmalı. Küçüğe ve deliye hac farz değildir.

3. Hür olmak
Özgürlüğü olmayanlara hac farz değildir.

4. Bedeni, mali yeterlilik ve güvenlik
Hacca gidebilecek sağlıkta olmak. Gidiş-dönüş masraflarını ayrıca ailesinin geçimini sağlayacak kadar mali yeterliliği olmak.

Akif derinleşmiş, coşmuş bu Sudanlının sesini, feryad ü figanını Resulu Ekrem (aleyhisselatu vesselam) karşısında gerçek bir âşıkın nasıl dolu olduğunu müşahede ediyor. Resulu Ekrem'in (aleyhisselatu vesselam) parmaklıklarından tutan bu insan, son sözlerini söylerken sesi kısılmaya başlamıştır. Akif şöyle bitiriyor:

Kısa bir sessizlikten sonra adam şöyle diyordu. Şu kadar mesafeyi tepip huzuruna geldim, bu hasta gönlümü bir daha hâk-i pâyinden ayırma Ya Resulallah! Tahammülüm yoktur artık.

Sonra bir sessizlik oldu, bir ah feryadı duydum. Döndüğüm zaman parmaklıkların dibinde yıkılıp gitmişti, bir Seylanlı gözlerini kapatıyordu. Birkaç dakika sonra da bir iki gassal bir iki taşıyıcı geldi, Cennet-ül Baki'ye kaldırdılar mübarek cenazesini. Fakat ruhu muhtemelen Ravza-i Tahire'nin parmaklıklarına takılıp kalmıştı. Resulullah'a yürekten âşık bu genç: 'Artık bu hasta gönlümü hâk-i pâyinden ayırma Ya Resulallah!' diyordu.

O kutsal beldelere aşk dolu bir gönülle gitmek, edeple ziyarette bulunmak, Efendimiz'in (sas) huzurunda dururken Kainatın İftihar Tablosu karşısında duruyor şuuruyla durmak, edeple, erkanla durmak, aşkla, şevkle vazifeyi yapmak ve öyle geriye dönmek gerekir. Gönüller, Allah'ın elindedir, ölü gönüllere hayat veren O'dur.

Gönüllerin kıblesi, âşıkların kıblegahı Fahrikainat Efendimiz'in huzurunda dururken olabildiğine saygı ve hürmet hisleriyle durmak gerekir. Cenab-ı Hakk herkesin haccını hacc-ı mebrur eylesin. Amin.

Hacı adayları nelere dikkat etmeli?

■ **MÜKREMİN ALBAYRAK**

Türkiye ile Suudi Arabistan arasında yaşanılan iklim farklılığı ve aşırı yoğunluk nedeniyle her yıl çok sayıda hacı adayı rahatsızlık yaşıyor, bunlardan birçoğu da hayatını kaybedebiliyor. Hacı adaylarının görevlerini rahatça yerine getirebilmeleri ve sağlık yönünden herhangi bir sıkıntıya düşmemeleri için önceden gerekli hazırlıkları yapmaları tavsiye ediliyor. Hacı adaylarına tavsiyelerin başında bol bol yürüyüş yapmaları geliyor. Hacca gidecek kimselerin Türkiye'den başlayarak yolculuk esnasında, Mekke ve Medine'de hac görevi yerine getirirken birçok hususa dikkat etmesi gerekiyor. Hacı adayları için dikkat etmeleri gereken hususlar Türkiye'ye döndükten sonra da devam ediyor.

Hac organizasyonlarında görev alan Eman Tur görevlilerinden Dr. Adil Çamlı, yolculuğa çıkmadan önce hacı adaylarının bol bol yürüyüş yapmalarını istiyor. Hac ibadetinin sağlıklı bir şekilde tamamlanabilmesi için hacı adaylarının kendilerini ayakta tutabilmeleri gerekiyor. Gidilmesi gereken ibadet yerlerine genellikle yürüyerek gidildiği için, yürüme alışkanlığı olmayanlar kısa zamanda ayaklarında meydana gelen şişkinlikler sebebiyle zor durumda kalıyor. Yürüme alışkanlığı olmayan hacı adaylarının daha ilk günlerde ayaklarından sorunlar yaşadıklarının altını çizen Dr. Çamlı, "Hac oraya gittikten sonra artık bedenen yapılan bir görev oluyor. Dolayısıyla ayaklarından sorun yaşayan kimseler için de görevini gereği gibi yerine getirebilmesi mümkün olmuyor." diyor. "Hac yolculuğu için insanların kendini hem manevi hem de psikolojik olarak hazırlaması gerekir." diyen Dr. Çamlı, iyi bir hazırlık dönemi geçiren hacı adaylarının haclarını daha rahat olarak tamamladıklarını bildirdi.

Yolculuğa çıkmadan önce dikkat edilecek hususlar

■ Hacda giyilecek ayakkabı ile kısa mesafelerden başlayıp giderek artırılan düzenli yürüyüşlere başlayın. (Yürüyüşe alışkın olmayanların ve ilk defa giyilen ayakkabıların ayağa alışmasına kadar hacı adaylarının, hacıların ayaklarından sıkıntı çektiği belirtiliyor.)

FOTOĞRAF: AA

- Hac görevi esnasında gerekli olan hazırlıkları yapın ve bunun için kullanımı rahat olan giysileri tercih edin.
- Ayağa giymesi kolay olup, ayaktan çıkması zor olan, mermerde kaymayacak, ayağı terletmeyecek cinsten terlik ve ayakkabıları tercih edin. (Kösele ayakkabılar mermerde kayma riski çok olduğu için tavsiye edilmiyor.)
- İhram dışında Kâbe'de ayağa giyilecek çorapların tabanlarının kalın olması gerekiyor. (Günde iki üç defa deterjanla yıkanan Kâbe içindeki mermerlerin iyi durulanmaması sebebiyle deterjandan dolayı sıkıntılar yaşanıyor. Yün ve orlon çorap kaydığı için tavsiye edilmiyor. Kâbe'de hanımlar ve erkekler için kullanım kolaylığından dolayı ideal pabuçun balet ve balerin pabucu olduğu belirtiliyor.)
- Açık renkli giysiler giyin.
- Valizlerin tek tip olmasından dolayı sık sık karıştığı için kendinize göre bir işaret koyun.
- Belirli bir hastalığı olanlar kullandıkları ilaçları yanına mutlaka almalı. (S. Arabistan'da ilaçlar Türkiye'ye oranla daha pahalı olduğu için gerekiyorsa yedek ilaç alınması tavsiye ediliyor.)
- Yeşil Reçeteli ilaç kullananlar mutlaka bunu doktor raporuyla belgelemeli. Bazen gümrük kapılarında bunlardan dolayı sorunlar çıkabiliyor.
- Bütün hacı adaylarının yanlarına ağrı kesici, kas gevşetici, anti-gripal ilaçlar alması faydalıdır. Yalnız ağrı kesiciler içinde (Novalgin) bulunmamalı; çünkü Novalgin kullanmak Suudi Arabistan'da yasak.
- Kadınlar adet düzenleyici ilaçlar kullanarak adet günlerini düzene sokabilir. (Adet korkusu ve stresi ile yaşanılan heyecan nedeniyle birçok bayanın düzensiz olarak adet gördükleri belirtiliyor.)
- Pişik kremleri alınmalı.
- Doktor kontrolünde olanlar seyahat öncesi doktorlarıyla görüşerek gerekli talimatları almalı.
- Uçak korkusu olanlar, uçmadan önce yatıştırıcı olan Diazem almalı.
- Her türlü tehlikeye karşı az para ve düşük limitli kredi kartı taşınmalı.
- Hediyelikler önceden Türkiye'den alınıp oradan sadece hurma ve zemzem getirilmeli.
- Karşılaşılacak sorunlarda strese girilmeyip "Sabır ya hacı!" tavsiyelerine uymalı.

FOTOĞRAF: REUTERS

Haccın eda şekilleri

İfrad haccı
Umresiz yapılan hacdır. Hac ayları içinde, hacdan önce umre yapmayarak sadece hac menasikini ifa etmektir.

Temettü haccı
Aynı yılın hac aylarında umre ve haccı ayrı ayrı ihramlarla eda etmektir. Hac ayları girdikten sonra umre yapıp ihramdan çıkan, daha sonra yeniden ihramlanarak hac ibadetinin gereklerini eda eden kimselerin yaptığı hacdır.

Kıran haccı
İkisine birden niyetlenerek, umre ve haccı bir ihramda birleştirmektir. Hac ayları içinde önce umre yapıp, ihremden çıkmadan hac görevlerini de eda eden kimseler kıran haccı yapmış olur.

Mekke ve Medine'de neler yapılmalı?

- Terli iken kesinlikle klimaların altına girmeyin ve hava akımı olan yerlerden kaçının.
- Soğuk içeceklerden uzak durun.
- Aşırı yemekten kaçının.
- Kalabalık yerlerden uzak durun.
- Umuma açık yerlerde genel temizlik kurallarına, riayet edin, çevreyi kirletmemeye dikkat edin.
- Müzdelife'de aşırı kalabalıktan dolayı kaybolmalar yaşandığı için dikkatli davranın.
- Şeytan taşlama esnasında ezilme ve kaybolmaya karşı uyanık olun. (Rahat bir ayakkabı ile gidin, hiçbir şekilde ayaktan çıkan terliği veya başka bir şeyi almak için yere eğilmeyin.)

Türkiye'ye dönünce yapılacaklar:

- İklim değişikliğinden dolayı havaalanında kalın elbiseler giyilmeli.
- Heyecanlı olanlar yakınlarıyla karşılaşmadan önce yatıştırıcı ilaç almalı.

Kâbe, bir sevda yoludur

■ A. KADİR SÜPHANDAĞI

Hac, insanı ebedi aleme doğru çeken sırlı bir mıknatıs gibidir. Kimileri bu semavi çağrının izini süre süre o kudsi beldeyi kudsi yapan Server-i Kainatın ayak izine yüz sürmek için Kabe yollarına düşerken, kimileri de böyle bir yolculuğun zahmet ve meşakkatine katlanmayı göze alamadıklarından bunu bir israf olarak değerlendirip gözden düşerler. Biz gözden düşenleri bir tarafa bırakıp, Server-i Kainat'ın izine yüz sürenlerin peşlerine düşerek sırlarla dolu o kudsi yolculuktaki sırlara göz gezdirelim.

Bu yolculuk için iman sahibi hangi müminin kalbini yarsanız onda Hacc'a, yani Kabe'ye karşı derin aşk olduğunu hissedersiniz. Böyle olmasına rağmen herkese nasip olmamasında yine büyük sırlar gizli. Bu konuya işaret eden merhum şair Süleyman Nahifi: *"Kime ki Ka'be nasib olsa Hüda rahmet eder/ Her kişi hanesine sevdiğin davet eder"* diyerek oraya gidebilmenin en önemli sırlarından birisinin Cenab-ı Hakk'ın sevdiği insan olmaktan geçtiğine işaret ediyor.

Büyük umutlarla hacca hazırlanıyoruz. Hacla ilgili kitaplar okuyor, hatıra dinliyor, seminerlere katılıyoruz. Bu yüzden pek bilgiye ihtiyacımız yok. Zaten olsa da din görevlileri her an yanımızda. Peki ama Hac'dan maksat ne, Hac bize ne öğretiyor, bu kudsi yolculukta ne gibi sırlar gizli, bunları biliyor muyuz?

Bu anlamda kutsal beldelerde ifâ edilen ibâdetlerin derûnî anlamını öğrenmenin, büyük bir mânevi hazza ermeye vesile olacağına işaret eden büyükler bizlere bu sırları öğretiyorlar. Bu konuda Yunus Vehbi Efendi'nin kaleme aldığı Hac'cın Sırları ile ilgili risâlesi önemli bir boşluğu dolduruyor. Biz de o kitaptan istifadeyle Hacc'ın sırlarını sıralamaya çalışacağız. İbâdetin rûhu ibâdetten üstündür diyen büyükler bütün söz ve davranışlarında bize o ruhu vermeye çalışmışlar. Söz gelimi kalbinde Efendimiz'e (sas), Kâbeye, Tavafa, Mekke'ye, Medineye, Hacerü'l Esved'e karşı derin bir aşk, bir sevgi ve heyecan duymayan insanın oralara gitmesinin pek bir anlamı yok gibi.

FOTOĞRAF: FATİH UĞUR

Kişi Cemalullah'ı seyre gider gibi çıkmalı yola

Hac yolculuğu mümine "âhiret seferini" hatırlatmalı. Haccın sırlarının anlatıldığı metinlerde en fazla bu manaya işâret edilmiştir. Bu yüzden hacca giderken dünya hayatı son bulmuş ve kişi doğrudan Cemalullah'ı seyre gider gibi çıkmalı yola.

Kâbe, Peygamber ve velîlerin ayaklarını bastığı, Mele-i A'lâ'nın en üstünlerinin indiği yerdir. Başka yerlerde kalbi titremeyenlerin orada titremesinin sırrı budur. Çünkü temiz ruhlarla beraber olmanın, insan üzerinde büyük tesiri vardır. Fil ordusunun o mübarek beldede yenilgiye yenilgiye uğraması, Hz. İbrâhim'in makâmı'nın orada olması, girenlerin emniyet bulması, kuşların onun üzerinden uçmaması, hastanın orada şifâ bulması oranın zikredilir. "Oraya girenin emniyette olması" kişinin kendisine yapılacak saldırılardan kurtulması manasına gelir. Allah'a yaklaşmak ve ibadet amacıyla Harem'e girenin cehennemden emîn olması, hacc yapanın, daha önceki işlediği günahlardan emîn olması da anlaşılır.

Hac ibadeti neleri hatırlatır?

Hacıların Hacc'a ait yaptığı ameller, ibadetler ve ziyaretlerin hepsi ahiret ile ilgili bir durum ve ilahi hikmetlerden bir hikmettir. Bu sırlara göre:

Hacc'a Yolcuk; dünyadan çıkışı, kalbden dünya sevgisini çıkarmayı,

İhram; kefene bürünmeyi, Allah'ın dışındakilerden yüz çevirmeyi,

Vakfe; Arafat ve Müzdelife'de kıyameti, haşir ve neşir hallerini,

Telbiye; yeniden dirileceğimiz kıyamet gününde hakk'a icabet etmeyi,

Arafat'tan Kabeye yönelmek; dünyadan kudsi aleme yönelmeyi,

Tavaf; Meleklerin Arş'ın etrafında tavafını ve kalbin Rububiyyet mertebesini tavafını,

Hacer'i İstilam (O'na dokunup öpmek) Ruhun ezelde verdiği söze bağlılığını,

Kâbenin örtüsüne tutunup niyazda bulunmak; Kendisine karşı suç işlediği birisinin kapısına sığınıp, kendisini bağışlamasını ve hatasını örtmesini umarak yalvarmayı,

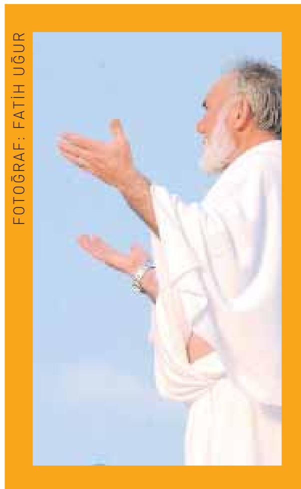
Safa ve Merve; sevap ve günahlarını; kalbin, nefs ile ruh arasında gidip gelmesini,

Arafat'ta vakfe; insanların kıyamette bir araya gelmelerini, Hakk'a yalvarışlarını

Kurban kesmek; Kurbanın uzuvlarını karşılığı nefsinin bütün uzuvlarının cehennemden kurtuluşunu, riyazat bıçağı ile nefsin boğazlandığını.

FOTOĞRAF: CİHAN

Orada herkes kardeşliği doyasıya yaşar. Gönüller, zikirler bir olur ve her türlü farklılık gibi gözüken şeyler bir anda anlamsızlaşıverir.

FOTOĞRAF: FATİH UĞUR

Haccın ve Umrenin vakti ne zamandır?

Haccın belirli bir vakti vardır. O'da (Hanefilere göre) Şevval, Zilkade ve Zilhicce'nin ilk on günüdür. Umrenin vakti ise alimlerin ittifakı ile hac ayları de dahil olmak üzere yılın bütün günleridir.

Umre ne zaman mekruhtur?

Arafatta vakfe günü, kurban bayramı günü ve bayramı izleyen üç teşrik günü umre yapmak Hanefilerce tahrimen mekruhtur. Sebebi o günlerin hac günleri oluşudur.

Haccın rükünleri nelerdir?

Haccın rüknu ikidir. Arafat'ta vakfe ve ziyaret tavafıdır. Rüknü yerine getirmemek haccın fasid olmasını gerektirir.

219 hac arkadaşı
iki yıldır bir araya geliyor

■ **MUSTAFA KARAKAŞ**

Bugünlerde hac yolculuğuna çıkan on binlerce insanımız henüz hayatlarına yeni bir anlam kattığının farkında değil. İki yıl önce Hatay'ın Dörtyol ilçesinden kutsal topraklara seyahat eden 219 hacı adayı da bu birlikteliklerinin hayra vesile olacağını bilmiyorlardı. Ama şimdi öyle değil. 219 hacı adayı çeşitli vesilelerle toplanıyor, yarenlik ediyor, dostluk kuruyor, Allah rızası için bir araya gelip sohbet dinliyor. En son toplantılarına Dörtyol İlçe Müftüsü Keramettin Demir de katılmış.

Kuzuculu Hz. Ebubekir Camii imamı Abdulkadir Kınağ'ın rehberliğiyle kutsal topraklara giden hacılar, yine Kınağ'ın rehberliğiyle üç ayda bir bir araya geliyor. Sohbetleri organize eden Kınağ, amaçlarının ilişkileri sıcak tutmak ve hacda edinilen güzel hasletlerin devam ettirilmesini sağlamak olduğunu söylüyor. Nitekim, gruplarındaki arkadaşlarının düğünleri, cenazeleri olduğunda onların sevinçlerine ve hüzünlerine topluca katılmaya çalışmışlar. Gruptaki sayı çok olunca bir araya gelmek de zor oluyor. Bunun için grupları 25-30'luk ekiplere bölmüşler. Böylece oluşturdukları iki-üç grupla haftada bir fıkıh ve hadis okumayı başarmışlar. Gittikleri evlere de hediye olarak bir çeyrek altın götürmeyi de unutmamışlar. Hacı arkadaşlarıyla Konya ve Şanlıurfa'ya iki gezi düzenlemişler.

Kuzuculu Hz. Ebubekir Camii imamı Abdulkadir Kınağ, bazı hacı arkadaşlarının bu güzel dostluğu bir arada yaşacakları bir kooperatifle tamamlamak istediğini belirtiyor. Ama bu teklife Kınağ sıcak değil. Kınağ, bu güzel birlikteliğe paranın gölge düşürmesinden endişe ediyor ve hacı arkadaşlığının sağlam kalmasını istiyor.

Haftalık sohbetler, geziler, acı ve mutlulukların paylaşımı hac arkadaşlığının ne kadar güzel bir şey olduğunu ortaya koyuyor.

Eşlerin birbirlerine yaptığı sürprizleri bu hafta da yayınlıyoruz. Şimdiden yüzlerce mektup aldığımız dostların örnek hikayelerini de 2 hafta sonra yayınlamaya başlayacağız.

SALİH YUSUFOĞLU

Sevginin sesini yükselten mektuplar

Her tarafta olumsuz bir hava eserken, insanlar birbirlerinin hatalı davranışlarını haykırmak için yarışırken Ailem Dergisi'nin harika aileleri birbirlerinin güzel yönlerini anlatmak için koşuşturdu. Sevginin sesini yükselten bu, güzel yürekle yazılmış mektuplar yüz binlerce insana ışık oldu, rehber oldu. Aslında daha önceleri eşlerin mektuplarını yayınlama süresinin dolduğunu söylememize rağmen gelen yoğun mektuplar, bizleri 2 hafta daha eşlerin gönderdiği mektupları yayınlamak zorunda bıraktı. Eşlerinin güzelliklerini anlatmak için mektup yazan yüzlerce okurumuza kucak dolusu selamlarımızı iletiyoruz. Allah, bütün eşleri iki cihanda aziz, hem bu dünyada hem de ahirette en değerli insanlar arasına dahil etsin (Amin).

Dost mektupları değerlendirmede

Eşlerden gelen mektupların yoğunluğu sebebiyle dost ve arkadaş mektuplarını 2 hafta sonra yayınlamaya başlayacağız. Fakat şimdiden dost ve arkadaşlarının güzel sürprizlerini, yaptığı örnek davranışlarını anlatan çok sayıda mektup geldi. İlginiz bizi gerçekten sevindirdi. Bu konuda yazmak isteyenler için zaman kısalıyor, dost ve arkadaşlarınızı yazarak hem ona güzel bir sürpriz yapabilir hem de milyonlarca kişiye örnek olabilirsiniz. Yüce Rabb'imiz, güzel insanları güzel dostlardan ayırmasın.

Evliliğime güzellikler kattınız, teşekkürler...

Ben 3,5 senelik evli ve 1 çocuk annesiyim. Genel olarak sorunsuz bir evliliğim olsa da zaman zaman eşimle bazı sıkıntılar yaşıyorum. Ama karşılıklı gösterdiğimiz ilgi ve gayret sıkıntıları aşmamıza yetiyor. Fakat sizlere, evliliğimize kattığınız güzellikler için sonsuz teşekkür ediyorum. Artık her sorunu eşimde aramıyorum. Bir kadının yuvada ne anlam ifade ettiğini anladım. Eşimle geçirdiğim her dakikanın özel olduğunu fark ettim. Eşim mutlu olunca ben de hayatın tadına varıyorum. Eşimden aldığım en güzel hediyeye gelince; dört senedir değişmeyen ve beni yanıltmayan karakteri ve sağlam kişiliği. Hayatı ve gayemizi yeniden gözden geçirmemi sağlayan dünya değerlisi eşime sonsuz teşekkürler ediyorum. Rabb'im bizi ahirette de ayırmasın. **F. Dilmen, Ankara**

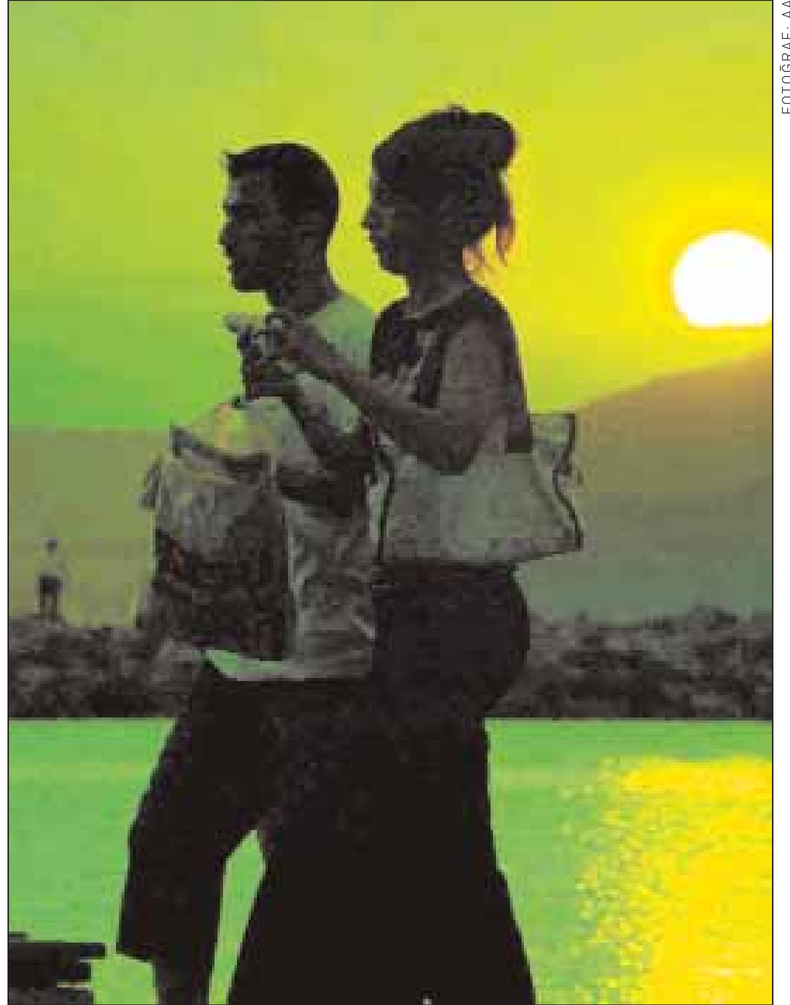
Mutlu eden nergis demeti

Ben 22 yaşında bir öğretmenim, eşim de öğretmen. Eşimle bir gün cafede otururken, bir bahaneyle yanımdan ayrıldı ve biraz sonra döndüğü zaman en sevdiğim çiçek olan nergis demetini uzattı bana. Öyle mutlu oldum ki o an... Bir de bir Ramazan ayında eşimin bir hattata yazdırmış olduğu kartı hiç unutamıyorum. Kartın üzerinde gül resmi ve isimlerimiz yazıyordu, çok güzel bir hat yazısıyla. Benim için çok değerlisin muhterem eşim. Eşin olmam ve eşim olman mutluluk verici. **D. Çiloğlu, Adıyaman**
(Hediyeniz için adres bekliyoruz.)

Öğretmenler Günü kutlaması

Ben 1,5 yıllık evli bir öğretmenim. Eşim de bizim okula yakın bir okulda öğretmen ve okulun bahçesindeki güllerle ilgilenmeyi çok sever. 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde teneffüs sırasında, öğretmenler arkadaşlarımla sohbet ederken, bir öğrenci elinde, dalından yeni koparılmış kırmızı bir gülle öğretmenler odasına girdi. Öğrenci benim ismimi sorunca çok heyecanlandım. Gülü eşimin gönderdiğini ve Öğretmenler Günü'mü kutladığını söyledi. Çok mutlu olmuştum. O gülü kuruttum ve evimin en güzel köşesine koydum. Baktıkça o günü hatırlıyorum. **R. Kaptan, İstanbul**
(Hediyeniz için adres bekliyoruz.)

Hatice Arslan ve Ayşenur Selçuk; hediyeleriniz adres hatası sebebiyle geri gelmiştir. Adresinizi bekliyoruz.

FOTOĞRAF: AA

Karanlıklar içinde aydınlık bir mutluluk

Eşim dünyalar iyisi bir insan. 36 yaşında ve 17 yıllık evliyiz. Kayınvalidem ve kayınpederimle beraber oturuyoruz. Beraber oturmak bazen sıkıntılı olsa da eşimi üzmemek için ses çıkarmıyorum. Eşimle 17 yıldır hiç dargın durmadık. Biz özel günlerimizde, eşimin babası izin vermediği için, dışarı çıkıp rahat bir şekilde kutlama yapamayız. Fakat evliliğimizin 14. yıldönümünü dışarıya çıkmaya kararlıydık. Evdekilere bir şeyler bahane ederek, hatta pardösümü bile aşağıda giyerek dışarıya çıktık. Fakat şansa bakın ki her yerde elektrik kesilmişti. Dolmuşa binip Karşıyaka'ya gittik. Karanlıkta deniz kenarında gezdik; ama benim için ikimizin aydınlığı, mutluluğu her şeyden önemliydi. Eşim, mum ışığında hizmet veren bir çiçekçiden bir gül aldı bana, çok mutlu olmuştum. O gülleri hâlâ saklıyorum. O gecenin bitmesini hiç istememiştim. Teşekkürler sevgili eşim. **Z. Güler, İzmir**

Ümmü Süleym (r.anha) canı, malı ve evlatlarıyla herşeyini İslam'a vakfetmiş mübarek bir sahabiydi. Oğlu Enes bin Malik'i Efendimiz'e (sas) hizmetçi olarak vermişti.

ALİ DEMİREL

Oğlunu Efendimiz'e vakfeden hanım sahabi:

Hz. Ümmü Süleym

Medine'de İslam'ı ilk kabul edenlerden biridir Hz. Ümmü Süleym (r. anhâ). Aynı zamanda o, Kıbrıs'ta şehit olan ve orada medfun bulunan hanım sahabilerden Ümmü Haram'ın kız kardeşidir. Asıl ismi Rumeysa olmasına rağmen künyesi Ümmü Süleym ile meşhur olmuştur.

Ümmü Süleym cahiliyye devrinde Malik bin Nadr ile evlenir. Bu evlilikten sahabinin önde gelenlerinden Enes bin Malik doğar. İslam'la şereflenen hanımına çok kızan Malik, evini terk ederek Şam taraflarına gider. Yoluna biri çıkar. Bu adamla tartışır ve onun tarafından öldürülür. Ümmü Süleym genç yaşta dul kalır. Sıkıntılar içinde bir hayat sürmektedir. Ancak o da diğer müminler gibi Efendimiz'in Medine'yi teşriflerini dört gözle beklemektedir. Beklenen gün gelip çatar. Efendimiz, Ebu Eyyub el-Ensari'nin evinde misafir olarak kalır. Medineliler bu aziz misafirlerine 'hoş geldin' demek ve bu arada yanlarında getirdikleri hediyelerini takdim etmek için sıraya geçerler. Ümmü Süleym çok buruktur. Çünkü elindeavucunda Allah Rasulü'ne verecek hiçbir şeyi yoktur. Neden sonra aklına oğlu Enes gelir. Enes'i elinden tutarak huzura getirir ve "Ey Allah'ın Rasulü, bu oğlumdan başka sana hediye edecek bir şeyim yok. Oğlum size hizmet etsin. Ona dua buyurun!" der. Efendimiz, tek çocuğundan başka hiçbir şeyi olmayan annenin bu baş döndürücü hediyesi karşısında çok hislenir. Hediyesini kabul eder. Mal ve çocuğunun çoğalması, ömrünün uzun olması için Ümmü Süleym'e dua eder.

"Ben senden para değil, Müslüman olmanı istiyorum!"

Allah Resulü'nün bu duasına mazhar olan Ümmü Süleym'e kendisine, henüz Müslüman olmamış Ebu Talha evlenme teklifinde bulunur. Bu teklif üzerine Ümmü Süleym şunları söyler: "Senin gibisi reddolunmaz. Fakat sen müşriksin. Seninle evlenirsem bana tâbi olarak iman mı edersin, yoksa küfrünü gizleyerek mi yaşarsın? Zira ben, Allah'a ve Rasulü'ne iman etmiş bir kimseyim."

Ebu Talha, düşünmek için süre ister. Birkaç gün sonra tekrar Ümmü Süleym'in yanına gelir.

FOTOĞRAF: REUTERS

Aslında o, İslam'ı kabul edecektir; ama Ümmü Süleym'le evlenmek için ona verecek mehri yoktur. Bu onu çok düşündürmektedir. Ümmü Süleym ise Ebu Talha'nın içinde bulunduğu sıkıntıyı çok iyi anlar ve ona şunları söyler:

"Ey Ebu Talha! Ben senden para değil, Müslüman olmanı istiyorum. Senin ilah diye taptığın putun ateşe tutacak olsan yanıp kül olacağını bilmez misin? Eğer Allah'tan başka ilah bulunmadığına ve Hz. Muhammed'in onun elçisi olduğuna şehadet edersen ben bunu mehir kabul edecek ve senden başka bir şey istemeyeceğim." İşte bu sözler Ebu Talha'yı değiştiren son cümleler olur. Yüzünde iman alametleri belirir ve kelime-i şehadet getirerek Müslüman olur.

Allah emanetini aldı!

Bu mübarek çift evlenirler ve Cenab-ı Hak onlara bir erkek çocuğu verir. İsmini Ümeyr koyarlar. Yavrucak, babası seferde iken vefat eder. Ebu Talha, seferden dönüşünde çocuğun durumunu sorar. "Rahatladı" cevabını alınca dünyalar onun olur. Sabah olduğunda Ebu Talha'ya, hanımı şöyle bir soru sorar: "Sana biri emanet bir şey verse, istediği zaman vermek zoruna gider mi?" "Hayır" deyince "Senin oğlun da Allah'ın bir emaneti idi. Allah emanetini geri aldı." der. Anne şefkatiyle çocuğunu kaybetmekten dolayı yüreği yanan bu yüce kadın, bu şekilde hem acısını dağlıyor hem de kocasını teskin etmeye çalışıyordu.

Ümmü Süleym'in hayatı kahramanlıklarla doludur. Onu Uhud Savaşı'nda bir taraftan savaşırken diğer taraftan da su taşırken ve yaralıların tedavisi ile meşgul olurken görüyoruz. Mekke'nin fethinde de bulunan Ümmü Süleym, Huneyn Gazvesi'ne de bizzat katılmıştır. Onun hayatından alacağımız pek çok dersr vardır. O, Allah ve Rasulü'nün razı olacağı dolu dolu bir hayat yaşamıştır ve bunun neticesinde de Efendimiz'in: "Bana cennet gösterildi. Orada Ebu Talha'nın hanımını gördüm." (Müslim, Fedâilu's-Sahâbe, 106) iltifatlarına mazhar olmuştur.

Kadın, eşinin izni olmadan, tek başına hacca gidebilir mi?

"Ben ticaretle uğraşan bir bayanım. Kazancım eşimin kazancından ayrıdır. Gelecek yıl için hacca niyetlendim. Eşim bunu duyunca şiddetle karşı çıktı ve izni olmadığı için de bu haccın geçerli olmayacağını öfkeyle ifade etti. Ona göre vakit erkenmiş, biraz daha yaşlanmamız lazımmış. Ben bir an evvel haccımı yerine getirmek istiyorum. Çünkü o kutsal toprakları kendi memleketim gibi seviyorum ve görmeyi arzuluyorum. Kocamın muhalefet etmesine rağmen hacca gidersem, haccım sayılır mı, onu dinlemediğim için günaha girer miyim?"

FOTOĞRAF: RAŞİT AYDOĞAN

Yüce Allah'ın emirlerine uyma konusunda, kadına eşinin engel olması, vakti gelen ibadetin edasını keyfî şekilde erteletmesi söz konusu değildir. Yani "ben istemiyorum; şimdi namaz kılma, sonra kılarsın", "ben tutmuyorum sen de oruç tutma, ileriki senelerde tutarsın", "şimdi hacca gitme, yaşlanınca gidersin" demesine kadının itibar etmesi mümkün değildir. İslâm dininin şartları kadın-erkek bulûğ çağına girmiş bütün akıllı Müslümanlara hitap eder ve her biri Allah'a ibadet etmekle mükelleftir. Kimse kimsenin kulluğunu engellemeye hakkı ve yetkisi yoktur. Aksi takdirde bu o insan için zulüm olur. İbadete engel olan kişi hem zalim, hem de Allah katında günahkâr durumuna düşer. İslâmiyet'in beş şartından (esasından) biri olan "hac" kelime itibarıyla "yönelme, kastetme" anlamına gelir. Fıkıh terimi olarak ise; Mekke'deki Kâbe'yi ve çevresindeki kutsal yerleri özel zaman diliminde, kurallarına uygun şekilde ve yapılması gerekenleri yerine getirerek yapılan ziyarete denir. Haccın farz oluşu, Kur'ân-ı Kerîm ve Sünnet ile kesindir. Kur'ân-ı Kerîm'de, "Yoluna gücü yetenlerin evi (Kâbe) hac ve ziyaret etmeleri, insanlar üzerinde Allah'ın bir hakkıdır." (Âl-i İmrân 3/97) buyrulmuştur. Peygamberimiz de haccın farz olduğunu, önemini ve yararlarını ifade ederek haccın nasıl yapılacağını fiilen göstermiştir.

Kadın ve erkek Müslümanlardan akıllı ve bulûğ çağına girenlerden gücü yetenlerin, yani sağlığı ve serveti hac yapma imkânına sahip olanların, ömründe bir defa hac etmeleri farz olup, haclarını geciktirmeden, ertelemeden yerine getirme-

leri gerekmektedir. Ebû Hanîfe, Ebû Yûsuf, Mâlik ve Ahmed b. Hanbel gerekli şartları taşıyan hac yükümlüsünün kendisine farz olan bu ibadeti önündeki hac mevsiminde eda etmesi gerektiğini, sonraki yıllara ertelemesinin günah olduğunu ifade ederler. Ayrıca haccını uzun yıllar geciktiren kişilerin şahitliğinin de kabul edilemeyeceğini de söylerler. Şâfiî ve İmam Muhammed ise ileride yerine getirmek üzere azmedilmesi ve daha sonra haccı engelleyecek bir şeyin bulunmaması şartıyla ertelenebileceğini söylemekle beraber, hac ibadetinin ilk fırsatta ve bir an evvel yerine getirilmesi; hayatın her an, başa neler getirebileceği bilinemediğinden ihtiyatlı olmak sünnete uygun olandır.

Hac ibadetiyle yükümlü olmak için Müslümanlık, akıl ve bulûğ şartı ile beraber hac yapmaya bedenî ve malî imkânların bulunması da şarttır.

Hac yükümlüsü olan kadın Hanefî mezhebine göre tek başına yola çıkamaz. Kendisine eşinin veya yakın bir akrabasının eşlik etmesi gerekir. Şâfiî mezhebinde ise; yol ve kadınların güvenliği konusunda bir sıkıntı yoksa kadına eşinin veya yakın bir akrabasının eşlik etmesi şart değildir. Kadınlar ikili veya üçlü veya bir grup oluşturarak hacca gidebilirler. Hatta kadın kendini güvenlik içinde hissediyorsa tek başına "farz olan hac görevini" yerine getirmesi câizdir.

Mâlikî mezhebi ise şöyle der: "Yol arkadaşı olacak eşi veya bir yakın akrabası veya ücretle de olsa kendisiyle beraber hacca gelecek bir kadın yoksa hac yükümlüsü kadın, güvenli bir kafile ile, bu kafilede başka bir kadının bulunup bulunması dikkate alınmaksızın hac yolculuğuna çıkabilir".

Hanefî olan bir kadının hac yükümlülüğü meydana gelir ve eşi de kendisine hac için eşlik etmeyecek olursa, kadın mutlaka hac vazifesini yerine getirmek istiyorsa Şâfiî mezhebini taklîden hacca gidebilir.

Yasemin Yalçın Aktosun
Danışman Psikolog y.aktosun@zaman.com.tr

Önce "eş" mi; yoksa "anne" mi olmalıyım

İsterseniz önce şöyle bir soru yönelteyim. Siz önceliği annelik rolünüze mi, yoksa eşlik rolünüze mi veriyorsunuz? Toplumumuzda genellikle anneliğin daha ön planda olduğu ve hanımların yaşadıkları annelik güdüsünün yogunlugu sebebiyle eş olma rollerini geri plana ittikleri görülür. Kimi hanımlar ise "acaba öncelik çocuklarımın mı

yoksa eşimin mi olmalı?" bocalamasını yaşarlar. Aslında sorunun cevabı oldukça basittir. Kiminle muhatapsanız o rolde olmalısınız.Yani eşinizle muhatap iken konuştuğunuz konu çocuklar bile olsa annelik rolünüzü ön plana çıkartıp eşinize farklı davranmak yerine ona eş olma saygınlığı içinde davranmalısınız. Bazı hanımların eşlerini çocuklarına karşı ilgisiz olmakla suçladıkları ve bu sebeple eşlerine karşı negatif şartlandıkları görülür. Bu negatif şartlanma annelik duygusallığı ile oluşur. Hanımların çocukları ile ilgili olarak eşlerinden destek beklemeleri, dahası bunu farklı platformlarda dile getirmeleri normaldir. Ancak bundan dolayı tavır almak ve bunu eş olma rolüne yansıtarak tepkisel davranmak evliliği ve dolayısıyla aileyi yıpratacaktır. Hanımların unutmaması gereken noktaların başında, çocuklarının kişisel ve psikolojik sağlıkları için ve annelik rolünün daha sağlam bir biçimde açığa çıkartılabilmesi için eşlerinin desteğine yani çocuklarının babalarının desteğine ihtiyaçlarının olduğu gelir. Eşler arası bağ ne denli kuvvetli olursa kadının psikolojisi, sorunlarla baş edebilme gücü o denli kuvvetli olur. Ayrıca kadının eşinden aldığı maddi ve manevi destek annelik rolünü de besler.

Bu sebeple hiçbir kadın anne olduktan sonra eşini ihmal etmemeli ve eşinin desteğini her daim almaya çalışmalıdır. Ancak bu yanında hanımın çocuklarının yanında da bütünüyle anne olması beklenir. Bu şekilde olabilirse kadınlarda daha mutlu ve hayatlarından tatminkar olabilirler.

Hem çocukları ve hem de eşleri aynı ortamdaysa kadınların yapması gereken her iki tarafı da rencide etmemektir. Bu durumda da gerek ifade ve gerekse davranışta çocuğa hissettirmeden evvela eş olmak önemlidir. Böylece erkeğin eşiyle birlikte aile huzuruna katkı sağlayacağı görülür.

Çobançeşme Mh. Kalender Sk. No: 21 Y.Bosna/İstanbul

dr.can@zaman.com.tr

Çocuklar beni çok bunaltıyor

Sevgi Y. Mahalle
26 yaşında, evli ve 3 erkek çocuğun annesiyim. Benim de çok agresif bir kişiliğim var. Çocuklara, kızıyor, bağırıyor, dövüyorum. Ne olacak bilmiyorum.

Dr. Can
Değerli Sevgi anne. 16-17 yaşında evlenmişsin. Ne güzel. Hayata bir an önce başlamış hemen küçük anne oluvermişsin. Henüz "çocuk" olgusunun bilincine varamadan hamile kalmışsın ve eline bir erkek evlat vermişler. Sevinmişsin, "eli ayağı düzgün, gözü kulağı yarinde şükür" demişsin. Ayaklarının altında Cennet inşaatına başlamışsın. İlk günler annen, kayınvaliden, kocan yanında olmuş, birkaç çeyrek altın, tebrikler vesaire lohusalığı atlatmışsın. Derken pamukçuk, fizyolojik sarılık, gaz vs. onun hastalıkları, aşıları, ateşlenmeleri gelmiş. Neredeyse bir çocuk doktoru ve bakıcısı gibi birçok gerçeği ama acıyla ama uykusuzlukla ama çileyle öğrenmişsin. "Artık yeni bir çocuğa bakabilecek kadar bilgiliyim" deyip ikincisini yapmışsın. Bu da güzel. Ama neredeyse birincisini unutup rafa kaldırmış "sen abi oldun, ver oyuncağını kardeşine" demiş, onun 4 yaşındayken de 14 yaşındayken de titiz bir ilgi beklediği gerçeğini göz ardı etmişsin ve derken 3. çocuk ila ahir... Geçenlerde şirket sahibi bir dostumu ziyaret ettim. Kendi eliyle kahve yaptı, üzgün görünüyordu. "N'oldu?" dedim. "Çaycımız" dedi. "3 gündür izinli. 5 yaşındaki oğlunu böcek sokmuş ve ölmüş. Herkes onun başındayken ve kendisiyle ilgilenilmezken 4 yaşındaki oğlu da korkuluğu olmayan balkondan düşmüş ve şu an komada..."

Ebeveynler, çocukların hem anası, hem doktoru, hem bakıcısı, arkadaşı, öğretmeni, psikoloğu, sırdaşı, ve ve ve her şeyi olmalıdır.

Değerli kızım. O yaşlardaki çocuklar, yetişkinlerle ilgili istenmeyen bir durum yaşadıklarında, duygularını ifade etmek yerine davranışlarıyla cevap verirler. Çocuğunuzun okulla ilgili problemleri bize onun iç dünyasında, duygularında bir gerilim yaşadığını gösteriyor; yani çocuğunuzun sorunu okulda başarısızlık değil, başarısızlık onun sorununun bir parçası olarak karşımıza çıkıyor. Yapman gereken, onunla verimli bir iletişim kurmandır.

Anne baba olarak;

1) N'olursa olsun, onun olumsuz davranışlarında odaklanmayın.
2) Dikkat çektiğiniz davranışı (sendromuna sahip çıkarak) tekrar edip, sizin canınızı sıkmaya devam edecektir.
3) Sözler için onu yargılamak yerine, konuşması için ona destek verin.
4) Çocuğunuza sabırlı, tutarlı ve orta yollu bir tutum sergileyiniz. Bu tavrınız sayesinde kendi algılarına güvenmeye başlayacaktır.
5) Sizler şefkat kahramanlarısınız. Aciz ve masum çocuklarınızı dövmemelisiniz; kaldı ki bu işe yaramaz.
6) Bu, her istediklerine evet deyin ve ne isterlerse alın anlamına gelmez. O zaman da ileride özgüven sorunu yaşarlar.
7) "İnsanların Efendisi"nin çocuklarını patakladığını hangimiz duyduk, hangimiz gördük? Bildiklerimizden sadece bir ikisi şudur: Bir binek gibi eğiliyor ve torunlarını evin içinde sürünerek gezdiriyordu. Namaz kılarken tepesine, omuzuna çıkan Hz. Hasan ve Hüseyin'e hiçbir şey yapmıyor, secdeye giderken düşmesinler diye önce onları kollarıyla yere bırakıyordu. Dr. Can'ın değil kainatın canlar canına kulak verin yeter.
8) Olmuyorsa lütfen bir psikolog abla ya da abisine götürün.

Allah sağlıklı, inançlı, kendine, ailesine ve topluma hayırlı insanlar olarak uzun ömürlü yaşatsın.

Zafer, kazanmaktan çok kaybetmemektir.

Sorularını... Cevaplarını... Sevgilerini...
Hedeflerini... Önceliklerini... İnceliklerini...
Yaşamanın anlamını kaybetmemek....

Zafer budur. Kaybetmemek.

2005 yılı için abone ücretimizi arttırmadık...

45.000.000 TL.

Yeni yılda, yine dopdolu ve birbirinden güzel sayılarda buluşmak isteyenler,

ABONE OLMAK VE ABONELİĞİNİZİ YENİLEMEK İÇİN,

bir telefon açmanız yeterli.

0.212.512 80 80

hangisi doğru?

1. Hac kimlere farzdır?

a) Herkese

b) Mekkelilere

c) Dini açıdan durumu uygun olan herkese.
d) Hiçbirisi.

2. Hacca giderken aşağıdaki şıklardan hangisini yapmalıyız?

a) Orada yoktur diye soğan, patates, sıvı yağ götürmeliyiz.
b) Topuklu ayakkabıyla gitmeliyiz.
c) Kaynatıp içmek için salep, giymek için kışlık palto götürmeliyiz.
d) Hiçbirisi.

3. Hac bize neyi hatırlatır?

a) Hayatın faniliğini, Rabbimiz karşısındaki acizliğimizi, Mahşer'deki haşmeti.

b) Milyonlarca kalbin aynı heyecanla, Hak rızası için attığını. Efendimiz'in de bir zamanlar burada aynı ibadetleri yaptığını.

c) Günahları sıfırladığımız için dönünce rahatça günah işleyebileceğimizi

d) a ve b şıklarını.

4. Hervele neye denir?

a) Tavafın ilk üç şavtında sık ve koşar adımlarla yürümeye denir.
b) Sa'y yaparken seri ve çalımlı yürümeye denir.
c) Zemzem'i yavaş yavaş içmeye
d) Hepsi

boşlukları doldur

1. Lebbeyk Allahümme lebbeyk. Lebbeyke .... lebbeyk. İnne'l hamde .... leke ve'l mülk. Lâ şerîke lek.

2. Kim .... ve hac esnasında cinsel ilişki ve günah sayılan davranışlarda bulunmazsa onun .... bağışlanır. (Tirmizi, Hac 2)

3. Tavafın ilk üç şavtında sık ve koşar adımlarla çalımlı bir şekilde yürümeye .... denir.

doğru yanlış

1. Haccın rüknu ikidir. Arafat'ta vakfe ve ziyaret tavafıdır. Rüknü yerine getirmemek haccın fasid olmasını gerektirir.

D Y

2. Haccın şartları, Müslüman olmak, ergenlik çağına girmiş olmak, hür olmak, bedeni ve mali yeterlilik ve güvenliğe sahip olmaktır.

D Y

CEVAPLAR

HANGİSİ DOĞRU
1. c , 2. d, 3. d 4. b

BOŞLUKLARI DOLDUR
1. Lâ şerîke leke, ve'n-ni'mete 2. Allah için hac yapar, Geçmiş günahları 3. Remel

DOĞRU—YANLIŞ
1. Doğru, 2. Doğru

Dondurma
- Sütlü
- Çikolatalı
- Antep Fıstıklı
- Karadutlu
- Limonlu

Kazandibi

Krem Karamel

Aşure

Krem Şokola

BOLULU HASAN USTA®

BHU

SÜT TATLILARI

Keşkül

Fırın Sütlaç

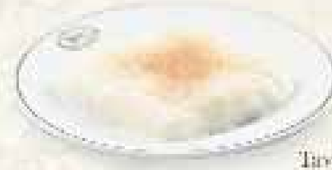
Ekmek Kadayıfı

Profiterol

Sakızlı Muhallebi

Tavuk Göğsü

Güllaç

Şekerpare

ANKARA BAYİLERİMİZ:

• ATAKULE	Alışveriş Merkezi	0.312.441 18 34
• KIZILAY	Metro	0.312.419 37 21
• KIZILAY	Selanik Caddesi	0.312.435 42 61
• MEŞRUTİYET CAD.	Akbank karşısı	0.312.425 01 71
• ÜMİTKÖY	Galeria	0.312.236 19 20

İSTANBUL BAYİLERİMİZ:

• ACIBADEM	Acıbadem Caddesi	0.216.327 05 91
• AKMERKEZ	Etiler	0.212.282 12 40
• ATAŞEHİR	İşbank yanı	0.216.455 95 25
• BAHÇELİEVLER	Adnan Kahveci Blv.	0.212.442 46 25
• BAKIRKÖY	İncirli Caddesi	0.212.571 71 71
• BEYAZIT	Çarşıkapı Caddesi	0.212.514 69 99
• BEYOĞLU	İstiklal Caddesi	0.212.245 22 44
• FATİH	Fevzipaşa Caddesi	0.212.635 69 59
• GÖZTEPE	BP İstasyonu Karş.	0.216.359 44 54
• İSTİNYE	Polis karakolu Sk.	0.212.229 32 32
• KADIKÖY	Bahariye Caddesi	0.216.346 36 36
• MALTEPE	Bağlarbaşı Mah.	0.216.459 00 22
• MECİDİYEKÖY	Ortaklar Caddesi	0.212.273 18 28
• NİŞANTAŞI	Rumeli Caddesi	0.212.343 19 50
• PENDİK	(Yakında)	0.216.354 55 00
• SİRKECİ	Gar karşısı	0.212.511 88 81
• ÜMRANİYE	Alemdağ Caddesi	0.216.523 35 35
• ÜSKÜDAR	Yimpaş karşısı	0.216.532 59 95
• ZEYTİNBURNU	58 Blv. Depo Dur.	0.212.582 95 82

FABRİKA: 10026 Sokak No: 48 A.O.S.B. Çigli - İZMİR Tel: 0 (232) 328 02 75 (Pbx) Fax: 0 (232) 328 02 51

www.bhu.com.tr